

Αθήνα, 02 Αυγούστου 2006
Αρ. Πρ. 196/02.08.06

Προς: Βουλευτές του Ελληνικού Κοινοβουλίου
Μέλη της Διαρκούς Επιτροπής
Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης
Κοιν.: Μέλη Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Αξιότιμες Κυρίες και Αξιότιμοι Κύριοι Βουλευτές,

Σας απευθύνομαι με την ιδιότητά μου ως Συντονιστής του **Δικτύου για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά**¹ και με την ευκαιρία της κατάθεσης από τον Υπουργό Δικαιοσύνης κο Αναστάση Παπαληγούρα στη Βουλή του σχεδίου νόμου «Για την Αντιμετώπιση της Ενδοοικογενειακής Βίας». Στη σημερινή ενέργεια προβαίνουμε ύστερα από απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής του Δικτύου της 20¹⁵ Δεκεμβρίου 2005, που ετέθη υπόψη των νομίμων εκπροσώπων των μελών του.

Κατ' αρχήν, επιθυμούμε να εκφράσουμε την ευαρέσκειά μας για το ειδικό ενδιαφέρον που εκφράζει η Πολιτεία, μέσω του παρόντος σχεδίου νόμου, για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας και την προστασία των θυμάτων της.

Ειδικότερα θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε για ορισμένες συνοπτικές παρατηρήσεις μας, που αφορούν το **Άρθρο 4** του προκείμενου σχεδίου νόμου.

Στο συγκεκριμένο άρθρο προβλέπεται ότι η σωματική βία σε βάρος ανηλίκων ως μέσον σωφρονισμού στο πλαίσιο της ανατροφής τους επιφέρει τις συνέπειες του άρθρου 1532 του Αστικού Κώδικα. Επίσης, στην εισηγητική έκθεση ως προς το συγκεκριμένο άρθρο αναφέρεται μεταξύ άλλων: *«Με τη ρύθμιση του άρθρου 4 καθίσταται σαφές ότι η σωματική βία σε βάρος των τέκνων δεν περιλαμβάνεται στα επιτρεπτά μέτρα σωφρονισμού του άρθρου 1518 του Αστικού Κώδικα σύμφωνα άλλωστε και με τις σύγχρονες παιδαγωγικές απόψεις. Συνιστά περίπτωση κακής άσκησης της επιμέλειας και για το λόγο αυτό επιφέρει τις συνέπειες του άρθρου 1532 του Αστικού Κώδικα. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, σε μια τέτοια περίπτωση, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει οποιοδήποτε πρόσφορο μέτρο. Ως σωματική βία πρέπει να αντιμετωπίζεται κάθε πράξη επιβολής πόνου ή σωματικής δυσφορίας σε ανήλικο, με σκοπό το σωφρονισμό ή τον έλεγχο της συμπεριφοράς του».*

¹ Ιδρυτικά Μέλη του Δικτύου, που συγκροτήθηκε τον Οκτώβριο του 2005 ύστερα από μακρόχρονη προετοιμασία, είναι το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, η Ανεξάρτητη Αρχή Συνήγορος του Πολίτη, το Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, η Ελληνική Παιδιατρική Εταιρεία και Ελληνική Εθνική Επιτροπή UNICEF.

Σχετικά θα θέλαμε να παρατηρήσουμε τα παρακάτω:

Η ρητή απαγόρευση κάθε μορφής σωματικής βίας, περιλαμβανομένης της σωματικής τιμωρίας, στο πλαίσιο της οικογένειας, αποτελεί μια σημαντική νομοθετική ενέργεια. Την απαγόρευση αυτή έχει συστήσει τόσο η **Επιτροπή Δικαιωμάτων του Παιδιού** των Ηνωμένων Εθνών προς την Ελλάδα, στο πλαίσιο των παρατηρήσεών της για την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, όσο και το **Συμβούλιο της Ευρώπης** προς τα κράτη – μέλη του, αλλά και άλλα διεθνή όργανα, όπως το **Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συνηγόρων του Παιδιού** (*επισυνάπτεται αναφορά συναφών κειμένων*).

Ωστόσο, τίθεται ένα ζήτημα ως προς τη χρήση του όρου «σωματική βία» στο κείμενο της σχετικής νομοθετικής ρύθμισης. Οι προαναφερόμενοι διεθνείς οργανισμοί **συνιστούν τη χρήση του όρου «σωματική τιμωρία»,** ώστε η απαγόρευση να οριοθετηθεί σαφέστερα και να περιλαμβάνει **όλες τις μορφές σωματικής τιμωρίας** («ξύλο», χαστούκι, τράβηγμα αυτιού, πρόκληση σωματικού πόνου, κλπ).

Το γεγονός ότι αρκετές μορφές σωματικής τιμωρίας τυγχάνουν ευρείας κοινωνικής αποδοχής και χρήσης από τους γονείς στα παιδιά τους, όπως έχουν δείξει και πρόσφατες σχετικές έρευνες –όπως του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού-, έχει οδηγήσει ακριβώς στη διαπίστωση ότι **χρειάζεται να αποκηρυχθούν ρητά, μέσω νομοθετικής ρύθμισης,** και παράλληλα να αναληφθούν ενέργειες εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης του κοινού ώστε να εγκαταλειφθεί στην πράξη η χρήση τους.

Η δημιουργία μιας παγκόσμιας πρωτοβουλίας για την εξάλειψη κάθε μορφής σωματικής τιμωρίας στα παιδιά και η ίδρυση του σχετικού Δικτύου στη χώρα μας, είναι αποτέλεσμα της διαπίστωσης της κρισιμότητας και της δυσκολίας **να πεισθεί η κοινή γνώμη** για την αναγκαιότητα αντικατάστασης της σωματικής τιμωρίας από άλλα, μη βίαια, μέτρα διαπαιδαγώγησης των ανηλίκων, προκειμένου να προστατευθούν έγκαιρα και αποτελεσματικά από σοβαρότερες μορφές κακοποίησης. Η ειδική νομοθετική ρύθμιση, **με την πρόβλεψη αστικών συνεπειών εις βάρος όσων κάνουν χρήση της σωματικής τιμωρίας στα παιδιά,** μπορεί να αποτελέσει σημαντικό εργαλείο επικοινωνίας στην κατεύθυνση της επίτευξης αυτού του στόχου, καθώς οι φορείς που συμμετέχουν στο Δίκτυό μας αλλά και άλλοι με συναφές αντικείμενο, προτίθενται να διοργανώσουν σειρά ενεργειών εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να έχει διευκρινισθεί με τον σαφέστερο δυνατό τρόπο ότι κάθε μορφής σωματική τιμωρία (και όχι μόνο αυτή που ερμηνευτικά συνιστά «βία») είναι απορριπτέα από το δίκαιο.

Προς τούτο, θα θέλαμε να σας καλέσουμε, ως μέλη του Ελληνικού Κοινοβουλίου και της Διαρκούς Επιτροπής που επεξεργάζεται το νομοσχέδιο, να υποστηρίξετε τη **δια νόμου απαγόρευση της χρήσης της σωματικής τιμωρίας στα παιδιά,** ανταποκρινόμενοι στις συστάσεις των διεθνών οργανισμών, και να καταστήσετε σαφές με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, όπως γίνεται στο κείμενο της εισηγητικής έκθεσης του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, ότι η σωματική τιμωρία δεν περιλαμβάνεται στα επιτρεπτά μέσα διαπαιδαγώγησης των παιδιών.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω διευκρίνιση.

Με τιμή,

Γιώργος Μόσχος
Συντονιστής του Δικτύου για την Πρόληψη
και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη για τα Δικαιώματα του Παιδιού